

САПУНЪ.

27. Казахмы и по-напрѣдъ, че сапуни-тъ сѣ соли, у кои-то е съединена мазна кыслота съ окысъ отъ калий или отъ натрій т. е. съ содж и поташѣ (мегкы и твърды сапуни). Сапунъ-тъ има това особно свойство да растопява масла-та; за това ся употрѣблява за праніе дрѣхы и другы кѣщны нѣща. Това става по този начинъ: основаніе-то, кое-то е въ сапуна съединява ся съ мазнинѣ-тъ, що е по дрѣхы-тъ, и подиръ ся растопява въ водѣ-тъ, съ коѣ-то ся пере, отъ това тя е обыкновенно мѣтна. Кога-то ся растопи нѣколко сапунъ въ водѣ и въ растопя ся сипе кыречна вода, тогава на дѣно-то на сѣжда ся утайва бѣла утайка нарѣчена *кыречень сапунъ*. Той вече не ся растопява въ водѣ. За това дрѣхы не могатъ да ся перѣтъ въ коравѣ (кладенчевѣ) водѣ, защо-то у неѣ има растопены много кыречны соли.

ЕТЕРНО МАСЛО.

28. Всяко растеніе, кое-то мерише пріятно или непріятно има у себе Етерно масло, нѣ въ твърдѣ малко количество.

У 10 окы шипочно (гюлово) цвѣтіе има повече отъ единъ драмъ Етерно масло. Това е причина-та, та шипочно-то масло (гюль-я) е толкова скѣпо.

Едны отъ етерны-тъ масла състоятъ отъ вѣглеродъ и водородъ, другы имѣтъ и кыслородъ, а трети съдържатъ още и симпуръ и азотъ.

Етерно-то масло ся намира повечето у цвѣта, у сѣме-то, по нѣкога у стѣбло-то и листа-та, а рѣдко у корена. То ся добыва съ прѣваряніе етерны растенія въ водѣ.